
ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. LXIV, 1

SECTIO G

2017

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
andrzej.wrzeszcz@poczta.umcs.lublin.pl

ANDRZEJ WRZYSZCZ

Profesor Artur Korobowicz (1938–2017) – kierownik
Katedry Historii Państwa i Prawa UMCS (1978–2008)

Professor Artur Korobowicz (1938–2017) – Head of the Department of History
of State and Law at the UMCS (1978–2008)

Pan Profesor Artur Korobowicz¹ kierował od 1978 r. Zakładem Historii Państwa i Prawa, a od 2003 r. – Katedrą Historii Państwa i Prawa przez 30 lat. Niewiele można znaleźć przykładów podobnej stabilności w innych ośrodkach uniwersyteckich w Polsce po II wojnie światowej. Warto podkreślić, że jest to tylko jedno z jego wielu osiągnięć na różnych polach. Profesor był przez całe swoje zawodowe życie „człowiekiem Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie”. Rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w 1961 r., chociaż z ówczesnym kierownikiem katedry Profesorem Józefem Mazurkiewiczem związał się już w czasie studiów, co zaowocowało pierwszą publikacją naukową w 1960 r. Przeszedł wszystkie szczeble kariery akademickiej, prowadził wykłady cieszące się wielką popularnością prawie do ostatnich dni swego życia. W trakcie kilkudziesięcioletniej służby na rzecz uczelni zajmował różne stanowiska i pełnił liczne funkcje (obok wymienionego w tytule niniejszych wspomnień stanowiska kierownika katedry/zakładu był prodziekanem Wydziału Prawa i Administracji, dwukrotnie dyrektorem Instytutu Historii Państwa i Prawa, wchodził w skład Senatu UMCS, Rady Wydziału Prawa i Administracji, był przewodniczącym i członkiem komisji

---

¹ Nazwa Katedra Historii Państwa i Prawa została przywrócona na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w 2003 r. Wcześniej był to Zakład Historii Państwa i Prawa, którym od 1978 r. kierował Profesor (wówczas docent) Artur Korobowicz. Zob. J. Malarczyk, R. Tokarczyk, *Zarys historii Wydziału Prawa i Administracji UMCS*, [w:] *50 lat Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*, oprac. T. Bojarski, Lublin 1999, s. 50–51.

senackich, m.in. Statutowej, Dyscyplinarnej dla Studentów, Dyscyplinarnej dla Pracowników Naukowych). Profesor Korobowicz prowadził zajęcia także w innych szkołach wyższych: Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Zamościu, Wyższej Szkole Prawa i Administracji Rzeszowskiej Szkole Wyższej, Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku. Pełnił zaszczytne funkcje w Lubelskim Towarzystwie Naukowym (przewodniczący Wydziału I Nauk Humanistycznych, wiceprezes Zarządu, prezes LTN – tę ostatnią do chwili śmierci). Przez długi okres prowadził bardzo aktywną działalność polityczną. Był radcą prawnym, członkiem Lubelskiej Izby Radców Prawnych. Wyrazem uznania dla Jego pozycji naukowej i zawodowej było wybranie go przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na stanowisko sędziego Trybunału Stanu (kadencja 2001–2005)².

Ramy objętościowe niniejszej publikacji nie pozwalają na kompleksową i wyczerpującą ocenę oraz podsumowanie osiągnięć Pana Profesora Artura Korobowicza w tak wielu dziedzinach. Zamierzam skoncentrować się na Jego trzydziestoletniej pracy na stanowisku kierownika Katedry/Zakładu Historii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa i Administracji UMCS, gdyż miałem możliwość osobiście obserwować tę aktywność przez większość tego okresu. Czuję się uczniem i wychowankiem Pana Profesora. Był promotorem mojej pracy magisterskiej i rozprawy doktorskiej. Pełnił funkcję recenzenta w moim przewodzie habilitacyjnym. Nie uda mi się zapewne uniknąć osobistych refleksji. Dodatkowym powodem, wręcz mnie obligującym do przygotowania niniejszej publikacji, jest fakt, że w dniu 1 października 2016 r. objąłem funkcję kierownika tej samej katedry, którą przez tak długi okres sterował Profesor Korobowicz. Z perspektywy dotychczasowych kilkunastu miesięcy zdaję sobie sprawę, iż nie zdołałem dorównać wielkim poprzednikom: Profesorowi Józefowi Mazurkiewiczowi, Profesorowi Arturowi Korobowiczowi, Profesorowi Wojciechowi Witkowskiemu, ale tym bardziej doceniam ich sukcesy.

Charakteryzując rolę Katedry/Zakładu Historii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, a także jej pozycję wśród innych ośrodków historycznoprawnych w skali ogólnopolskiej w latach 1978–2008, będę uwzględniał osiągnięcia naukowe, organizatorskie oraz realizację zajęć dydaktycznych.

Wśród sukcesów naukowych na pierwszym miejscu należy niewątpliwie wymienić dwa postępowania o tytuł profesora uwieńczone pełnym sukcesem. W 1996 r. uzyskał go dr hab. Artur Korobowicz, prof. nadzw. na podstawie dotychczasowego dorobku naukowego oraz monografii charakteryzującej sądow-

---

² W. Witkowski, *Profesor Artur Korobowicz – historyk ustroju i prawa*, [w:] *W kręgu historii i współczesności polskiego prawa. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Arturowi Korobowiczowi*, red. W. Witkowski, Lublin 2008, s. 11, 16.

nictwo Królestwa Polskiego w II połowie XIX w. i na początku XX w.³ W 2000 r. został on mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego UMCS. W 2002 r. sukcesem zakończyło się postępowanie o tytuł profesora dr. hab. Wojciecha Witkowskiego, prof. nadzw., przeprowadzone na podstawie jego dorobku naukowego oraz monografii („książki profesorskiej”) poświęconej dwóm wybitnym dziewiętnastowiecznym polskim prawnikom: Aleksandrowi Thisowi i Janowi Kantemu Wołowskiemu⁴.

Na drugim miejscu niewątpliwie trzeba przywołać cztery zakończone powodzeniem przewody habilitacyjne. Jako pierwszy postępowanie to sfinalizował w 1987 r. dr Wojciech Witkowski w oparciu o rozprawę habilitacyjną odnoszącą się do Komisji Rządowej Sprawiedliwości w Królestwie Polskim⁵. Rok później (w 1988 r.) stopień doktora habilitowanego uzyskał dr Jerzy Reder. Podstawę stanowiła rozprawa (złożona ze zwartego cyklu opracowań) zatytułowana *Dzieje podziałów administracyjnych Lubelszczyzny i ziem sąsiednich*. W 1994 r. sukcesem zakończył się przewód habilitacyjny Mariana Lecha Klementowskiego. Napisa- na przez niego rozprawa omawiała proces kształtowania się gwarancji ochrony wolności osobistej w państwie niemieckim w okresie średniowiecza⁶. Czwarte, ostatnie w omawianym okresie, postępowanie habilitacyjne zostało sfinalizowane w 2008 r. Stopień doktora habilitowanego osiągnął niżej podpisany w oparciu o monografię odnoszącą się do organizacji sądownictwa niemieckiego w Generalnym Gubernatorstwie w czasie II wojny światowej⁷.

W latach 1978–2008 przeprowadzono 11 publicznych obron prac doktorskich, które były przygotowywane w Katedrze Historii Państwa i Prawa przez zatrudnionych w niej pracowników naukowych lub uczonych spoza tego grona. Obrony te odbyły się przed komisjami wyznaczonymi przez Radę Wydziału Prawa i Administracji UMCS i zostały zatwierdzone przez tę Radę. Przedstawiam je w kolejności chronologicznej:

- 1978 – Juliusz Petrus, *Organizacja i funkcjonowanie władz terenowych administracji ogólnej na Rzeszowszczyźnie w okresie od wyzwolenia do wejścia w życie ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (sierpień 1944 – marzec 1950)* (promotor: Władysław Ćwik),
- 1987 – Wiesław Piotr Tekely, *III Rada Stanu Królestwa Polskiego 1861–1867* (promotor: Artur Korobowicz),

³ A. Korobowicz, *Sądownictwo Królestwa Polskiego 1876–1915*, Lublin 1995, ss. 175.

⁴ W. Witkowski, *Aleksander This i Jan Kanty Wołowski – wybitni prawnicy Królestwa Polskiego*, Lublin 2001, ss. 271 + 6 s. ilustracji.

⁵ *Idem*, *Komisja Rządowa Sprawiedliwości w Królestwie Polskim 1815–1876*, Lublin 1986, ss. 290.

⁶ M.L. Klementowski, *Studia nad kształtowaniem się gwarancji ochrony wolności osobistej w państwie niemieckim (X–XIV wieku)*, Lublin 1994, ss. VIII + 251.

⁷ A. Wrzyszczyński, *Okupacyjne sądownictwo niemieckie w Generalnym Gubernatorstwie 1939–1945. Organizacja i funkcjonowanie*, Lublin 2008, ss. 427.

- 1989 – Andrzej Witkowski, *Ochrona skarbowa w Polsce Ludowej (1945–1951)* (promotor: Tomasz Opas),
- 1995 – Andrzej Wrzyszc, *Ustawodawstwo o wydzieleniu guberni chełmskiej i jego realizacja* (promotor: Artur Korobowicz),
- 1998 – Grzegorz Smyk, *Korpus urzędników cywilnych w gubernialnych organach administracji ogólnej Królestwa Polskiego w latach 1867–1915* (promotor: Wojciech Witkowski),
- 2000 – Arkadiusz Bereza, *Sądownictwo pokojowe w guberni lubelskiej w latach 1876–1915* (promotor: Artur Korobowicz),
- 2004 – Janusz Ziemiński, *Polskie ustawodawstwo wojskowe lat 1919–1920 w praktyce sądów powszechnych i terenowej administracji cywilnej: na przykładzie południowo-wschodnich powiatów województwa lubelskiego* (promotor: Artur Korobowicz),
- 2006 – Tadeusz Branecki, *Kształtowanie się federalnego wymiaru sprawiedliwości Konfederacji Szwajcarskiej do reformy z 2000 r.* (promotor: Marian Lech Klementowski),
- 2006 – Aleksander Cieślak, *Władze centralne państw Zakonu Kawalerów Maltańskich i Zakonu Krzyżackiego: analiza porównawcza* (promotor: Marian Lech Klementowski),
- 2006 – Bogdan Sekściński, *Lubelska Delegatura Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym (1946–1955)* (promotor: Marian Lech Klementowski),
- 2008 – Anna Fermus-Bobowiec, *Towarzystwo Kredytowe miasta Lublina w latach 1885–1915* (promotor: Artur Korobowicz).

Liczba i częstotliwość awansów naukowych świadczy o stabilnym i harmonijnym procesie prowadzenia badań naukowych w Katedrze Historii Państwa i Prawa pod kierownictwem Profesora Artura Korobowicza. Poziom naukowy został doceniony na forum ogólnopolskim. Wojciech Witkowski i Andrzej Wrzyszc zajęli drugie miejsca w dorocznych konkursach ogłaszanych przez czasopismo „Państwo i Prawo” na najlepsze rozprawy habilitacyjne. Nagrody przyznawane przez ten periodyk uważane są za najbardziej prestiżowe wyróżnienia w dziedzinie nauk prawnych. „Monografię profesorską” Wojciecha Witkowskiego uhonorowano nagrodą Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (tzw. lubelski Nobel) w 2002 r. O pozycji naukowej Katedry świadczy fakt, że Profesorowie Artur Korobowicz i Wojciech Witkowski byli recenzentami w licznych postępowaniach habilitacyjnych i przewodach doktorskich, zarówno na macierzystym wydziale, jak i na innych wydziałach polskich uniwersytetów.

Profesor Artur Korobowicz wchodził w skład gremiów redakcyjnych różnych czasopism naukowych („Czasopisma Prawno-Historycznego”, „Wschodniego Rocznika Humanistycznego”), był członkiem Komisji Wspólnej Historycznej Polskiej Akademii Nauk i Rosyjskiej Akademii Nauk, a także członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego. Profesor Wojciech Witkowski był wiceprzewod-

niczącym Ogólnopolskiej Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, wchodził w skład Państwowej Komisji Akredytacyjnej, był stałym współpracownikiem *Polskiego Słownika Biograficznego*, współzałożycielem i zastępcą redaktora naczelnego oraz współredaktorem „Studiów z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego”. Prawie wszyscy pracownicy katedry byli członkami Polskiego Towarzystwa Historycznego. Do Lubelskiego Towarzystwa Naukowego – oprócz Profesora Korobowicza – należeli Wojciech Witkowski i Andrzej Wrzyszc.

Na uwagę zasługują intensywne zagraniczne kontakty naukowe, co szczególnie w pierwszej dekadzie omawianego trzydziestoletniego okresu nie było łatwe do osiągnięcia w realiach chylącego się ku upadkowi ustroju Polski Ludowej. Pracownicy katedry wygłaszali referaty na międzynarodowych konferencjach naukowych, przeprowadzali kwerendy archiwalne i biblioteczne, wygłaszali wykłady dla studentów zagranicznych uczelni, uczestniczyli w seminariach i sympozjach, odbywali kilkumiesięczne i kilkunastomiesięczne staże naukowe. Profesor Korobowicz wyjeżdżał do Moskwy, Leningradu, Lwowa, Innsbrucku, Pragi, Pilzna. Profesor Witkowski – do Paryża, Innsbrucku, Pilzna, Mińska, Lwowa. Andrzej Wrzyszc – do Berlina, Lipska, Pragi, Pilzna, Lwowa. Grzegorz Smyk – do Salzburga. Arkadiusz Bereza – do Lipska. Najbardziej intensywne były kontakty z Instytutem Europejskiej Historii Prawa im. Maxa Plancka we Frankfurcie nad Menem. Na stażach w tym instytucie kilkumiesięczne badania naukowe prowadzili: Wojciech Szwarz, Wojciech Witkowski, Andrzej Wrzyszc. Ten ostatni odbył też trzynastomiesięczny staż na Uniwersytecie im. Johanna Wolfganga Goethego we Frankfurcie nad Menem. Kilku pracowników Katedry Historii Państwa i Prawa UMCS (Wojciech Witkowski, Andrzej Wrzyszc, Grzegorz Smyk, Wiesław Piotr Tekely, Arkadiusz Bereza) wzięło udział w międzynarodowym programie „Rechtskulturen des modernen Osteuropa. Traditionen und Transfers”, realizowanym przez Instytut Europejskiej Historii Prawa im. Maxa Plancka we Frankfurcie nad Menem. Zaowocowało to uczestnictwem w konferencjach i artykułami opublikowanymi przez ten instytut. Największe znaczenie miało jednak uzyskanie w ramach instytutu zagranicznego grantu. Zdobył go zespół badawczy, któremu przewodniczył Wojciech Witkowski, a członkami byli: Dorota Malec i Andrzej Dziadzio z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Anna Tarnowska z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Andrzej Wrzyszc z Katedry Historii Państwa i Prawa UMCS. Jednym z efektów realizacji grantu było obszerne studium Wojciecha Witkowskiego i Andrzeja Wrzyszcza odnoszące się do orzecznictwa sądownictwa administracyjnego w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim w latach 1807–1867, opublikowane w języku niemieckim⁸.

⁸ W. Witkowski, A. Wrzyszc, *Die Verwaltungsgerichtsbarkeit im Herzogtum Warschau und im Königreich Polen 1807–1867. System und Rechtsprechung*, [w:] *Rechtsprechung in Osteuropa. Studien zum 19. und frühen 20. Jahrhundert*, Herausgegeben von Z. Pokrovac, Frankfurt am Main 2012, s. 675–747.

Trzeba docenić znaczącą pozycję Katedry Historii Państwa i Prawa w strukturach Wydziału Prawa i Administracji oraz na forum całego uniwersytetu. Wyznacznikiem są funkcje jednoosobowe pełnione przez pracowników katedry i ich udział w składzie różnych organów kolegiałnych wydziału i uczelni, szczególnie gdy źródłem tego uczestnictwa były demokratyczne wybory. Obok wymienionych wyżej stanowisk pełnionych przez kierownika katedry Profesora Artura Korobowicza, na pierwszym miejscu należy wskazać zasługi Profesora Wojciecha Witkowskiego. Przez dwie kadencje piastował on stanowisko prorektora UMCS do spraw Studenckich i Nauczania, był też przez kilka lat prodziekanem Wydziału Prawa i Administracji, członkiem Rady Wydziału WPiA, przewodniczącym albo członkiem kilku komisji senackich lub rektorskich. Wiesław Piotr Tekely pełnił przez dwie kadencje funkcję prodziekana Wydziału Prawa i Administracji, był członkiem Senatu UMCS i Rady Wydziału pochodzącym z wyborów dokonanych przez asystentów i adiunktów, był kierownikiem wydziałowej Pracowni Komputerowej, członkiem Senackiej Komisji Statutowej. Andrzej Wrzyszc wchodził w skład Rady Wydziału jako przedstawiciel adiunktów i asystentów, był sekretarzem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów, członkiem uczelnianej Komisji do spraw Oceny Pracowników, wiceprezesem, a później prezesem Związku Nauczycielstwa Polskiego UMCS. Arkadiusz Bereza reprezentował w Radzie Wydziału Prawa i Administracji adiunktów i asystentów. Anna Fermus-Bobowiec była członkiem Senackiej Komisji Statutowej. Wskazane powyżej przykłady aktywności pracowników Katedry Historii Państwa i Prawa zarówno w skali całej uczelni, jak i na szczeblu wydziałowym dobrze świadczą o przemyślanych działaniach jej kierownika, który inspirował i wspierał swych podwładnych.

W latach 1978–2008 na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie funkcjonowały dwa kierunki studiów: prawo i administracja. W programach obu kierunków znajdowały się obowiązkowe dla studentów przedmioty podstawowe, które zostały przydzielone Katedrze Historii Państwa i Prawa. Na kierunku prawo były to dwa przedmioty. Początkowo wyodrębniono historię prawa oraz historię ustroju Polski na tle powszechnym, później wprowadzono inny podział merytoryczny – na historię prawa polskiego i powszechną historię prawa. Przedmioty te obejmowały wykłady i uzupełniające ćwiczenia (wymiar godzinowy się zmieniał, ale trwały charakter miała przeważa wykładow nad ćwiczeniami). Na kierunku administracja katedrze przypisano obowiązkowy dla studentów przedmiot podstawowy: historię państwa i prawa polskiego, który zmieniono później na historię administracji. Obejmowała ona w równej liczbie wykłady i ćwiczenia. Przedmioty podstawowe na obu kierunkach były prowadzone w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym (prawo – studia zaoczne i wieczorowe, administracja – studia zaoczne). Autorytet Profesora Korobowicza, porządek i dyscyplina, które egzekwował, oraz wysoki poziom wykładów i ćwiczeń sprawiły, że obligatoryjne przedmioty historycznoprawne na obu

kierunkach studiów były przez 30 lat jednym z najistotniejszych fundamentów wykształcenia wyższego absolwentów Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Trzeba dodać, że w katedrze nieprzerwanie prowadzone były seminaria cieszące się dużym zainteresowaniem ze strony studentów. Ich uwieńczeniem były prace dyplomowe i egzaminy dyplomowe skutkujące nadaniem tytułu zawodowego magistra lub licencjata.

Po przemianach ustroju państwa po 1989 r. przyszedł czas także na reformy w programach studiów. Pojawił się blok przedmiotów fakultatywnych dla studentów. W Katedrze Historii Państwa i Prawa przygotowano ofertę przedmiotów kierunkowych i monograficznych. Na kierunku administracja przedmioty kierunkowe to: ewolucja ustroju państwa w dobie nowożytnej, dzieje wymiaru sprawiedliwości oraz historia europejskiego prawa sądowego. Ten ostatni wykład realizowany był wspólnie z Katedrą Prawa Rzymskiego. Autorem wykładu monograficznego historia ustroju i prawa polskiego jest Wiesław P. Tekely. Na kierunku prawo przedmiotem kierunkowym oferowanym przez Katedrę Historii Państwa i Prawa był i jest wykład historia administracji w nowożytnej Europie. Na szczególną uwagę zasługuje przedmiot monograficzny historia źródeł prawa kanonicznego. Był to autorski wykład Profesora Artura Korobowicza, który studenci wybierali przez wiele lat. Ostatni cykl został przez Niego zrealizowany w semestrze letnim roku akademickiego 2016/2017. Niech to będzie potwierdzeniem wyjątkowej intuicji dydaktycznej kierownika katedry w latach 1978–2008.

Znaczącym osiągnięciem Katedry Historii Państwa i Prawa pod kierownictwem Pana Profesora Korobowicza są cenne publikacje dydaktyczne. Należą do nich podręczniki akademickie, wybory tekstów źródłowych, opracowania dydaktyczne dla kandydatów na studia. W pierwszej grupie należy rozpocząć od skryptu pochodzącego jeszcze sprzed granic chronologicznych interesującego nas okresu autorstwa Józefa Mazurkiewicza i Artura Korobowicza⁹. Pozycja ta zapoczątkowała wieloletnią, trwającą do dnia dzisiejszego, „specjalizację” katedry (naukową i dydaktyczną) w obrębie historii prawa i ustroju na ziemiach polskich w dobie zaborów. Kontynuacją tej linii był podręcznik dla studentów I roku prawa opracowany przez Profesorów Artura Korobowicza i Wojciecha Witkowskiego. W pierwszej wersji ukazał się on pt. *Ustrój i prawo na ziemiach polskich: od rozbiorów do odzyskania niepodległości* (dwa wydania)¹⁰. Od 1998 r. podręcznik ten został rozszerzony i uszczegółowiony oraz opublikowany był pod nowym tytułem *Historia ustroju i prawa polskiego (1772–1918)*¹¹. Wersja ta doczekała się dotąd

⁹ J. Mazurkiewicz, A. Korobowicz, *Historia państwa i prawa polskiego (1795–1864)*, Lublin 1970, ss. 160, skrypt.

¹⁰ A. Korobowicz, W. Witkowski, *Ustrój i prawo na ziemiach polskich: od rozbiorów do odzyskania niepodległości*, Lublin 1994, ss. 228 (wyd. 2 popr. i uzupełn., Lublin 1996, ss. 232).

¹¹ A. Korobowicz, W. Witkowski, *Historia ustroju i prawa polskiego (1772–1918)*, Kraków 1998, ss. 273.

pięciu wydań, uzupełnianych i poprawianych¹². W chwili obecnej przygotowywane jest szóste wydanie. Pan Profesor Korobowicz w ostatnich tygodniach przed śmiercią zdołał opracować poprawki i uzupełnienia. Należy oczekiwać, że kolejne pośmiertne wydanie ukaże się wkrótce. Omawiany podręcznik niewątpliwie uzyskał rangę ogólnopolską, korzystają z niego studenci w różnych ośrodkach akademickich.

W podobnych słowach należy ocenić samodzielne osiągnięcie dydaktyczne Pana Profesora Wojciecha Witkowskiego. Jego podręcznik został opracowany przede wszystkim dla studentów kierunku administracja¹³. W powszechnej opinii środowiska historycznoprawnego jest to opracowanie wykraczające poza tradycyjne ramy podręcznikowe. Szerokie, a jednocześnie szczegółowe ujęcie wiodącej problematyki skutkuje możliwością wykorzystania tej pozycji również w procesie pisania prac licencjackich, magisterskich, a nawet doktorskich.

Ważnym aspektem w doskonaleniu poziomu zajęć dydaktycznych jest praca nad tekstami źródłowymi. Katedra Historii Państwa i Prawa kierowana przez Profesora Artura Korobowicza miała w tym zakresie znaczące osiągnięcia. Na pierwszym miejscu należy wskazać publikację z 1978 r. przygotowaną przez Wojciecha Witkowskiego¹⁴. Trzeba podkreślić, że był to trafny dobór fragmentów przepisów prawnych w zakresie prawa sądowego z okresu kilku wieków. Opracowanie to jest nieprzerwanie wykorzystywane na Wydziale Prawa i Administracji UMCS przez prawie 40 lat (na zajęciach I roku prawa zarówno z historii prawa polskiego, jak i powszechnej historii prawa). Kolejna publikacja z tego obszaru pojawiła się już w nowym tysiącleciu. Był to wybór tekstów źródłowych odnoszących się do historii administracji w Polsce¹⁵. Należy zaakcentować, że jest to pozycja dydaktyczna dostosowana do przytoczonego wyżej podręcznika Wojciecha Witkowskiego – struktura wewnętrzna wyboru źródeł i lista aktów normatywnych była z Nim konsultowana. Można więc uznać, iż wskazane wyżej, powiązane ze sobą, publikacje (podręcznik i wybór źródeł) stanowią uporządkowany i kompletny zestaw materiałów szkoleniowych dla studentów kierunku administracja.

Historyczny charakter mają dziś pomoce dydaktyczne dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia. Nie respektowano wówczas wyników egzami-

---

¹² Wyd. 2 – 2001, wyd. 3 – 2003, wyd. 4 – 2009, wyd. 5 – 2012. Zob. *Bibliografia publikacji Wojciecha Witkowskiego*, zestawił K. Dąbrowski, [w:] *Od prawa przeszłego do współczesnego. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Wojciechowi Witkowskiemu*, red. G. Smyk, A. Wrzyszc, „*Studia Iuridica Lublinensia*” 2016, t. 25, nr 3, s. 32–38.

¹³ W. Witkowski, *Historia administracji w Polsce (1764–1989)*, Warszawa 2007, ss. 470 (wyd. 2, Warszawa 2012).

¹⁴ *Idem*, *Wybór tekstów źródłowych z historii prawa (epoka feudalizmu i kapitalizmu)*, Lublin 1978, ss. 123 (wyd. 2, Lublin 1983).

¹⁵ A. Bereza, *Historia administracji w Polsce 1764–1989. Wybór źródeł*, Warszawa 2006, ss. 532.

nów maturalnych, rekrutację prowadziły wyższe uczelnie. Kandydaci starający się o przyjęcie na studia na Wydziale Prawa i Administracji UMCS mogli korzystać z kilku skryptów opracowanych przez pracowników Katedry Historii Państwa i Prawa¹⁶.

Na zakończenie chciałbym pokusić się o kilka zadań podsumowania. Trzydziestoletni okres, w którym Pan Profesor Artur Korobowicz kierował kilkunoosobowym zespołem pracowników naukowych parających się historią ustroju i prawa, to czas wielu spektakularnych sukcesów prawie wszystkich członków tej grupy (obok przywołanych wyżej osiągnięć naukowych trzeba wspomnieć, że cztery osoby ukończyły aplikację i uzyskały uprawnienia do wykonywania zawodu radcy prawnego). Były one możliwe dzięki stabilizacji w podstawowym miejscu pracy i oczywistym, czytelnym regułom wzajemnych relacji. Kierownik katedry był szefem wymagającym, ale zarazem bardzo sprawiedliwym. Udało się Mu tak zarządzać, że nie doszło nigdy do wewnętrznych waśni i sporów. Pracownicy sumiennie zastępowali się w zajęciach dydaktycznych, katedra słynęła z niezawodności i rzetelności, studenci mieli pewność, że wszystkie wykłady, ćwiczenia i seminaria odbędą się w wyznaczonych terminach. Atmosfera ta odnosiła się również do sfery naukowej – można mówić o licznych wspólnych inicjatywach badawczych przeprowadzonych udanie przez pracowników katedry.

W imieniu uczniów i wychowanków chciałbym złożyć serdeczne podziękowania na ręce Rodziny Pana Profesora Artura Korobowicza za wieloletnią opiekę naukową, dydaktyczną, ale też za pomoc i cenne rady w sprawach osobistych, rodzinnych, a nawet zdrowotnych.

Cześć Jego pamięci.

---

¹⁶ W. Szwarc, W.P. Tekely, *Historia Polski i wybrane zagadnienia z historii powszechnej. Skrypt dla słuchaczy semestru „zerowego” – kandydatów na zaoczne studia administracyjne*, Lublin–Zamość 1985, ss. 96; W. Szwarc, W.P. Tekely, *Historia: wybrane zagadnienia dla kandydatów na studia prawnicze*, cz. 1: *Do roku 1815*, Lublin 1991, ss. 83; G. Smyk, W. Szwarc, W.P. Tekely, *Historia: wybrane zagadnienia dla kandydatów na studia prawnicze*, cz. 2: *Od roku 1815*, Lublin 1991, ss. 126; W. Szwarc, W.P. Tekely, *Historia: wybrane zagadnienia dla kandydatów na studia prawnicze*, Lublin 1991, ss. 206; R. Mojak, W.P. Tekely, A. Wrzyszczyk, *Historia najnowsza oraz wiedza o społeczeństwie, Polsce i świecie współczesnym. Wybrane zagadnienia dla kandydatów na studia prawnicze*, wyd. 1, Lublin 1993, ss. 133 (wyd. 2, Lublin 1995, ss. 99); G. Smyk, W. Szwarc, W.P. Tekely, *Historia: dla kandydatów na studia prawnicze i politologiczne (wybrane zagadnienia)*, Lublin 1994, ss. 186 (wyd. 2, Lublin 1996, ss. 180); A. Bereza, R. Mojak, W.P. Tekely, A. Wrzyszczyk, *Polska i świat po II wojnie światowej. Wybrane zagadnienia dla kandydatów na studia prawnicze i administracyjne*, Lublin 1998, ss. 186 (wyd. 2, Lublin 2000; wyd. 3, Lublin 2003; wyd. 4, Lublin 2004); A. Bereza, G. Smyk, W. Szwarc, W.P. Tekely, A. Wrzyszczyk, *Średniowiecze i czasy nowożytne do II wojny światowej. Wybrane zagadnienia dla kandydatów na studia prawnicze*, Lublin 2002, ss. 426.